

(مقاله پژوهشی کوتاه)

رابطه بین مدیریت امنیت اطلاعات و اخلاق کاری

هدیه صادقی، دکتر سعید خیاط مقدم*، دکتر حمید عرفانیان خانزاده

گروه مدیریت دولتی، دانشکده حسابداری و مدیریت، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

(تاریخ دریافت: 95/10/4، تاریخ پذیرش: 95/12/21)

چکیده

زمینه: هدف این پژوهش بررسی رابطه بین مدیریت امنیت اطلاعات و اخلاق کاری در بین کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد است. **روش:** پژوهش پیش‌رو از نوع «توصیفی - همبستگی» است. جامعه آماری در این پژوهش 118 نفر از کارشناسان سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد هستند که به کمک فرمول کوکران تعداد 90 نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه جمع‌آوری شد. و در نهایت داده‌های تحقیق با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون مورد بررسی قرار گرفتند. **یافته‌ها:** بر اساس نتایج پژوهش یکپارچگی با تمامی ابعاد اخلاق کار و محرمانگی با ابعاد پشتکار و جدیت در کار، روابط انسانی در محل کار و روح جمعی و مشارکت در کار رابطه مثبت و معنادار دارند. **نتیجه‌گیری:** براساس نتایج به‌دست آمده بین مدیریت امنیت اطلاعات و اخلاق کاری رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

کلید واژگان: مدیریت، امنیت اطلاعات، اخلاق کاری

سرآغاز

دلبستگی و علاقه به کار⁴، پشتکار و جدیت در کار⁵، روابط انسانی در محل کار⁶ و روح جمعی و مشارکت در کار⁷ (7و6). نیروی انسانی متعهد به اخلاق کاری و ارزش‌های سازمانی نه تنها عاملی برای برتری سازمان نسبت سازمان دیگر است، بلکه مزیت رقابتی⁸ پایدار برای بسیاری از سازمان‌ها تلقی می‌شود (8).

سیستم مدیریت امنیت اطلاعات⁹ بخشی از سیستم جامع مدیریتی است که برپایه برآورد و تحلیل ریسک، برای طراحی، پیاده‌سازی، راهبردی، نظارت، بازبینی، نگهداری، و بهبود امنیت اطلاعات بنا شده است (9). سرویس‌های مدیریت امنیت اطلاعات عبارتند از: محرمانگی¹⁰، یکپارچگی¹¹، دردسترس بودن¹² و پاسخگویی¹³ (10-12).

فناوری اطلاعات و ارتباطات¹، بسیاری از جنبه‌های زندگی از جمله کار و ارتباطات اجتماعی را تغییر داده و تأثیر گسترده‌ای بر زندگی اخلاقی افراد داشته است (1). استفاده از فناوری‌های امروزی یک سلسله ویژگی‌های خاص خود را دارد و حوزه جدیدی از اخلاق را ایجاد می‌کند (2). مراد از اخلاق کاری² هدایت رفتارهای کاری بر مبنای ارزش‌ها و قواعد اخلاقی است (3). اخلاق کار یک هنجار فرهنگی است که به انجام کار مناسب و خوب در جامعه یک ارزش معنوی و مثبت می‌دهد (4). اخلاق کاری از یک سو مانند اخلاق فردی³ بر مسئولیت افراد به‌عنوان شخص حقیقی تأکید دارد و از سوی دیگر برخلاف اخلاق فردی، عنوان برخاسته از شغل را نیز در مسئولیت‌های اخلاقی لحاظ می‌کند (5). ابعاد چهارگانه اخلاق کار از نظر پتی عبارتند از:

* نویسنده مسؤول: نشانی الکترونیکی: skhayatmoghadam @ gmail.com

روش تصادفی تعداد 90 نفر از کارکنان بر حسب فرمول کوکران انتخاب شدند. ابزار پژوهش در این پژوهش، پرسشنامه است. پرسشنامه مدیریت امنیت اطلاعات شامل 19 گویه و پرسشنامه اخلاق کاری شامل 23 گویه می‌باشد که در آن برای سنجش مدیریت امنیت اطلاعات و اخلاق کاری استفاده می‌شود. سطح اندازه‌گیری پرسشنامه فاصله ای و براساس مقیاس 5 درجه‌ای لیکرت می‌باشد. بررسی پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ بود که برای پرسشنامه مدیریت امنیت اطلاعات آلفای کرونباخ 0/919 و برای پرسشنامه اخلاق کاری آلفای کرونباخ 0/957 بدست آمد. برای تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگراف - اسمیرنوف نرمال بودن متغیرهای تحقیق مورد بررسی قرار گرفت که با توجه به نرمال بودن متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون برای ارزیابی همبستگی بین متغیرها استفاده شد.

از لحاظ جنبه‌های انسانی، به کارگیری دستگاه‌های کنترلی و امنیتی، ممکن است تأثیرهای مخرب یا مفیدی بر رفتار کارکنان داشته باشد و موجب فاصله گرفتن اعمال افراد از موازین اخلاقی شود (13). برای رفع این شکاف که نشان‌دهنده عدم رشد کافی دانش اخلاق در ارائه دستورهای اخلاقی برای کاهش رفتارهای مخرب سازمانی در حوزه فناوری اطلاعات است، باید بر اصول اخلاقی و جوکاری اخلاقی¹⁴ تأکید شود تا بتوان ناهنجاری‌ها و نابسامانی‌های این حوزه را تقلیل داد (14). با توجه به اهمیت نقش مدیریت امنیت اطلاعات به‌منظور حفاظت از اطلاعات سازمان، یکی از عواملی که ممکن است باعث تغییراتی در ارزش‌های اخلاقی¹⁵ سازمان گردد به‌کارگیری سیاست‌ها و برنامه‌های مدیریت امنیت اطلاعات می‌باشد. پس اهمیت و ضرورت یک پژوهش جامع در زمینه رابطه مدیریت امنیت اطلاعات با اخلاق کاری محسوس می‌باشد.

یافته‌ها

جدول 1 نشان‌دهنده وضعیت مدیریت امنیت اطلاعات و اخلاق کاری و مؤلفه‌های آنها می‌باشد

روش

از نظر طبقه بندی تحقیق، تحقیق فوق کاربردی و از نظر طبقه بندی بر مبنای روش، این پژوهش یک پژوهش توصیفی است. جامعه آماری در این پژوهش 118 نفر از کارشناسان سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد هستند که به‌وسیله

جدول 1: تعیین وضعیت متغیرهای تحقیق با استفاده از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف

ردیف	میانگین	انحراف معیار	Sig.
1	68/933	9/650	0/018
2	20/233	2/600	0/000
3	18/088	3/000	0/011
4	11/355	1/800	0/000
5	19/255	4/222	0/037
6	96/922	12/353	0/004
7	23/844	4/889	0/002
8	25/933	3/665	0/000
9	21/655	2/809	0/000
10	25/488	3/516	0/000

با توجه به مقدار $sig. < 0/05$ متغیرهای تحقیق در جدول 1، برای ارزیابی ارتباط بین ابعاد مدیریت امنیت اطلاعات و ابعاد

جدول 2: نتایج آنالیز همبستگی بین ابعاد مدیریت امنیت اطلاعات و اخلاق کاری (با اطمینان 95%)

اخلاق کاری	دلبستگی و علاقه به کار	پشتکار و جدیت در کار	روابط انسانی در محل کار	روح جمعی و مشارکت در کار
محرمانگی	0/070	0/003*	0/014*	0/002*
یکپارچگی	0/192	0/307	0/259	0/317
دردسترس بودن	0/002*	0/008*	0/007*	0/001*
پاسخگویی	0/325	0/277	0/282	0/354
	0/250	0/388	0/059	0/069
	0/122	0/092	0/200	0/192
	0/013*	0/846	0/380	0/151
	0/261	0/021	0/094	0/153

اطلاعات با اخلاق کاری، به کارگیری بررسی جوکاری اخلاقی در به کارگیری فناوری اطلاعات و همچنین بررسی اخلاق در امنیت اطلاعات می‌پردازند، تأثیر به کارگیری سیاست‌ها و برنامه‌های امنیت اطلاعات در ارزش‌های اخلاقی سازمان‌ها تأیید می‌شود (14-16). همچنین در تحقیقاتی که در مورد تأثیر عوامل انسانی بر مدیریت امنیت اطلاعات انجام شده تأثیر این عوامل بر اجرای صحیح سیاست‌های امنیت اطلاعات تأیید می‌شود که در این پژوهش تأثیر عامل اخلاق کاری بر مدیریت امنیت اطلاعات نشان داده می‌شود (17-19).

با توجه به نتیجه به دست آمده پیشنهاد می‌شود سازمان‌ها در رفتار کارکنان برای دستیابی به امنیت اطلاعات تمرکز کنند. تمرکز به جنبه‌های فنی بدون در نظر گرفتن تعامل انسانی مناسب با سیستم، کافی نیست. برای افزایش روحیه نیروی انسانی، در نظر گرفتن نکات اخلاقی و اینکه اطلاعات براساس معیارهای نادرست شکل نگیرد، باید در اجرای سیاست‌های امنیتی در نظر گرفته شود.

نتیجه‌گیری

در این تحقیق ابتدا به شناسایی مدیریت امنیت و اخلاق کاری و سپس به معرفی مؤلفه‌های این دو متغیر پرداخته شده است. در

هریک از مقادیر در جدول 4 نشان دهنده معنی دار بودن آزمون یا sig. است. این مقدار جهت پذیرش فرض وجود همبستگی بین دو متغیر باید بالاتر از 0/05 باشد که در جدول متغیرهایی که با یکدیگر همبستگی داشته‌اند، با علامت ستاره مشخص شده‌اند.

با توجه به جدول 4 محرمانگی به جز دلبستگی و علاقه کار با ابعاد دیگر اخلاق کاری، رابطه مثبت و معنادار دارد. همچنین بین یکپارچگی و تمامی ابعاد اخلاق کاری همبستگی وجود دارد که بالاترین ضریب همبستگی مربوط به رابطه یکپارچگی با روح جمعی و مشارکت در کار ($r=0/354$) است. بین در دسترس بودن با هیچ یک از ابعاد اخلاق کاری هیچ رابطه وجود ندارد.

بحث

با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان گفت بین اخلاق کاری و مدیریت امنیت اطلاعات رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. به کارگیری سرویس‌های امنیت اطلاعات می‌تواند باعث افزایش اخلاق کاری در بین کارکنان شود. با ارزیابی رابطه بین ابعاد مدیریت امنیت اطلاعات با اخلاق کاری، تنها سرویس در دسترس بودن است که با هیچ یک از مؤلفه‌های اخلاق کاری رابطه ندارد. در تحقیق محققان دیگر که در تأیید رابطه امنیت

References

1. Floridi VL. (2009). Network ethics: information and business ethics in a networked society. *Journal of Business Ethics*;90(4): 649-659.
2. Ronaghi MH, Feyzi K. (2011). Staff work ethic model of private banks in Iran. *Ethics in Science & Technology*; 6(2): 1-8. (In Persian).
3. Golparvar M, Nadi M (2011). The mediating role of organizational loyalty in the relationship between work ethic with deviant behavior in the workplace. *Ethics in Science & Technology*; 6(1):43-52.(In Persian).
4. Ghalavandi H, Ahmadian Z. (2016). The relationship between secure-base leadership and work ethic. *Ethics in Science & Technology*; 11(3): 39-48. (In Persian).
5. Zarei Matin M, Hamidzadeh A. (2012). Islamic work ethics. Tehran: Publication Adian. Pp.30-34. (In Persian).
6. Tavasoli G, Najar Nahavandi M. (2008). Study work ethic with an emphasis on gender. *Journal of Woman in Development & Politics*; (22): 39-60. (In Persian).
7. Fakouhi N, Heidari M. (2010). Work ethic: a cultural norm. (Unpublished article)(In Persian).
8. Ronaghi MH, Feyzi K. (2013). About work ethic and intelligence staff of international organizations in Iran. *Ethics in Science & Technology*; 8(2): 1-11. (In Persian).
9. Modiri N, Taghizadeh Milani F. (2011). Engineering computer network security policies. Tehran: Publication Mehregane Ghalam. Pp.120-140. (In Persian).
10. Kiankhah E (2010). Information security management. Tehran: Publication Nghous. Pp. 10-20. (In Persian).
11. Miwald E. (2001), Network security. Translated by: Safaie A. (2004). Tehran: Publication Danesh Parvar. Pp.33-44. (In Persian).
12. Malekolkalami M. (2013). Evaluation of information security management in central government libraries in Tehran based on ISO/IEC standard. *Journal of Information Processing and Management*; 28(4): 895-916. (In Persian).

نهایت تأیید می‌گردد که بین مدیریت امنیت اطلاعات و اخلاق کاری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بدین معنا که اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های مدیریت امنیت اطلاعات می‌تواند در جهت بالا بردن اخلاق کاری کارکنان کمک کند و همچنین با افزایش رعایت اخلاق کاری می‌توان مدیریت امنیت اطلاعات را در سازمان افزایش داد.

ملاحظه‌های اخلاقی

در این تحقیق سعی شده اصل رازداری در اطلاعات افراد و اصل امانت‌داری در ذکر منابع مورد استفاده در تحقیق، رعایت شود.

واژه‌نامه

1. Information and communication technology
فناوری اطلاعات و ارتباطات
2. Individual Ethical
اخلاق فردی
3. Ethic work
اخلاق کاری
4. Dependable
دلبستگی و علاقه به کار
5. Ambitious
پشتکار و جدیت در کار
6. Considerate
روابط انسانی در محل کار
7. Cooperative
روح جمعی و مشارکت در کار
8. Competitive advantage
مزیت رقابتی
9. Information Security Management (ISMS)
نظام مدیریت امنیت اطلاعات
10. Confidentiality
محرمانگی
11. Integrity
یکپارچگی
12. Availability
در دسترس بودن
13. Accountabilit
پاسخگویی
14. Ethical work climate
جوکاری اخلاقی
15. Moral Values
ارزش‌های اخلاقی

16. Philip A, Amit R. (2002). The legal system and ethics in Information security. USA: SANS Institute Publication.
17. Hasanzadeh M, Karimzadegan D, Jahangiri N. (2012). Provide a conceptual framework for evaluating richness and users of information security awareness training . Journal of Systems and Information Services; 1(2):1-16. (In Persian).
18. Elahi S, Taheri M, Hasanzadeh A. (2009). Providing a framework for the human factors in security the information system. Journal of Humanities Teacher; 13(2): 1-21. (In Persian).
19. Michael, K. (2008). Social and organizational aspects of information security management. Germany: University of Wollongong. Pp.1-8.
13. Susanto H, Almunawar M. (2011) Information security management system standards: A comparative study of the big five, International Journal of Electrical & Computer Sciences; 11(5): 23 – 30.
14. Bordbar H, Khanifar H, Jandaghi Gh. (2011). Create a ethical work climate in the use of IT in organizations. Journal of Research Ethics; 4(13): 143-164. (In Persian).
15. Ronaghi MH, Feyzi K. (2012). Work ethic and relationship with Information security management. Moral Knowledge;11: 1-10. (In Persian).